
Jak se Čechovi studuje ve Velké Británii

Jak se Čechovi studuje ve Velké Británii

University of Nottingham vyhrává ve srovnání s Karlovou univerzitou na plné čáře

Vysokoškolský student, který se vydá přes Lamanšský průliv za studiem, může utrpět kulturní šok, když zjistí, jak moc jsou české univerzity pozadu za britskými. Co dohánět mají nejen učitelé, ale i studenti.

Nottingham (Od zvláštního zpravodaje) - Ve srovnání pražské Univerzity Karlovy a prestižní University of Nottingham prohrává česká škola rozdílem třídy. Nejde zde o materiální vybavení nebo o zázemí ke studiu, ale o to, jak moc se liší způsob výuky, chování pedagogů ke studentům a přístup žáků ke studiu.

Britští vyučující se nijak nekasají svými tituly a studenti je oslovují jejich křestními jmény. Někteří čeští vysokoškolští pedagogové by si v Británii připadali jako Alenka v říši za zrcadlem. Například jejich obvyklý zlozvyk chodit pozdě do hodin by jim britští studenti těžko tolerovali. Akademická čtvrt hodinka pro učitele prostě neplatí a možnost, že by kantor do třídy bez omluvy nepřišel vůbec (jak se bohužel přespříliš často děje u nás), je naprosto nepředstavitelná. Zatímco v ČR jsou nejdůležitějším článkem výuky přednášky, kdy učitel od katedry přednese své pravdy a student se ocitá v roli pouhého zapisovatele, na ostrovech se největší důraz klade na semináře, během nichž mají hlavní úlohu žáci. Studenti jsou rozděleni do skupin po čtyřech lidech, ve kterých mají za 20 minut prodiskutovat otázky, jež se vážou k přečtené literatuře. Zatímco čeští vysokoškoláci by využili času k debatám o mnohem „zásadnějších problémech“, jako jsou poslední fotbalové výsledky, Britové se drží tématu, ač učitel není na doslech.

Po této přípravě začíná debata celého semináře. Vyučující se nesnaží působit jako vševědoucí bůh, jehož názory musí žáci později při zkouškách papouškovat. Posluchači jsou naopak vybízeni k zaujímání vlastních stanovisek a k jejich obhajobě. Většina studentů má vždy k probíranému tématu co říct, takže hrobové ticho, které často zavládne na českých seminářích místo diskuse, je v Británii téměř neznámým jevem.

Často to přerůstá až do extrému, že se student stává na hodinách téměř nedotknutelnou modlou. Ať řekne sebevětší nesmysl, za který by ho na Univerzitě Karlově nemilosrdně usadili, v Anglii se učitel zamyslí a vždy na odpovědi najde alespoň zrníčko pravdy.

Jestliže je předností britských studujících vysoké sebevědomí, s nímž neochvějně prosazují před ostatními své názory, jejich čeští kolegové je zase bez problémů strčí do kapsy ve vědomostech. Vášnivě výměny názorů se bez pořádného faktografického základu mění v mlácení prázdné slámy.

Méně přednášek, více práce

Při pohledu do rozvrhu nottinghamského studenta vás napadne, že se právě nepředěfe. Vždyť má za semestr jenom tři předměty, více si ani zapsat nesmí. To jeho kolega na české univerzitě jich musí absolvovat třikrát více. Přesto Brit musí pracovat (lépe řečeno: měl by) tvrději než Čech.

Ve Velké Británii se totiž vyžaduje soustavná příprava. Na každý seminář je student povinen každý týden přečíst šedesát až sedmdesát stránek odborného textu a musí častěji připravovat referáty.

Samo sebou student, ať žije kdekoliv na světě, je tvor od přírody vychytralý a snaží se co nejvíce si práci ulehčit. Ani Britové nejsou výjimkami. A tak místo přelouskávání sedmdesáti stran přeletí jen patnáct: každý článek v časopisu je opatřen úvodem, kde je problematika nastíněna, a závěrem, kde je shrnuto, k čemu autor došel. Nač se zdržovat dlouhými a nudnými pasážemi v hlavní části článku?

Dost odlišně od českého systému vypadají zkoušky. Padesát procent výsledné známky tvoří desetistránková práce na téma, které si student může zvolit ze zadaných okruhů, a zbylých padesát procent doplní písemná zkouška během zkouškového období. Nejde však o žádný znalostní test. Žák dostane několik obecných otázek a dvě z nich rozebere v krátkém eseji.

Když rusovlasá studentka politologie Joanne dostane opravenou písemnou práci se sedmdesáti procenty, rozplývá se radostí: „Je to výborný výsledek. Nad osmdesát procent se v podstatě nedá dostat. To se vidí opravdu zřídka.“

Dosáhnout na nejvyšší známku, již v ČR odpovídá stupeň výborně, je téměř nadlidský úkol. Na druhé straně není tak častým jevem, aby student u zkoušky neprošel. Kdo nedosáhne v celkovém součtu na čtyřicet procent, propadá. Žádný opravný termín není k dispozici.

V Británii studenti nepodvádějí. Ne snad proto, že by jim to čest nedovolila, ale kvůli obavě z drakonických trestů.

Jestliže by učitel zjistil plagiátorství, které v Česku jen kvete, musel by vychytralý student školu okamžitě opustit. To se nikdo neodvážá riskovat.

Studium si tu vysokoškoláci příliš neprotahují. Ve Velké Británii bylo v devadesátých letech zavedeno zpoplatnění vysokoškolského vzdělání. Velká suma (1125 liber za rok) znamená značnou motivaci k rychlému ukončení studia.

Mimoškolní aktivita Britů nezná mezí

Na začátku zimního semestru vyrostou na louce v kampusu dva ohromné stany, ve kterých probíhá zvláštní veletrh.

Nováčkové jsou tam verbováni do zájmových kroužků, které ve Velké Británii vznešeně nazývají společnostmi (societies). Každý oddíl má svůj stůl a za ním nástěnku s fotkami, kterými se „zelenáče“ snaží k sobě nalákat.

Výběr je více než pestrý. V nabídce je, nač si vzpomenete. Od divadelního kroužku a různých národnostních nebo náboženských seskupení, přes mladé socialisty, anarchisty či konzervativce až k všemožným sportovním odvětvím. Můžete se zapojit do činností tak kuriózních spolků, jako jsou mladí bankéři. Velký zájem vzbudila i Guinness society, jejímž jediným účelem jsou společné návštěvy hospod a popíjení slavného irského piva.

Všechny kroužky řídí studenti, kteří se těmito činnostem často věnují více než studiu. Jiní provozují v kampusu vlastní kino a hospodu. Studentská aktivita v takovém rozsahu je v současné ČR čirou utopií.

V Nottinghamu je univerzita umístěna na okraji města v nádherném kampusu plném zeleně. Vysokoškoláci, kteří bydlí na čistých kolejkách, které ani v nejmenším nepřipomínají „kotce“ na koleji Hvězda v Praze, nemusí areál univerzity vůbec opustit. Do školy je to pár kroků a k dispozici mají vše, nač si vzpomenou: od knihovny až po diskotéku. Ovšem tento luxus je vyhrazen pouze prvákům. Starší studenti si kvůli nedostatku míst musí nalézt podnájem v blízkosti kampusu.

Příštím generacím studentů nezbyvá než doufat, že se české univerzity nechají britským vzorem inspirovat. Není nutné ostrovní systém otrocky okopírovat, ale jistě stojí za to, některé věci převzít a spojit je s kladnými stránkami českého vysokého školství.

DISKUSE SE BRITSTÍ STUDENTI NEBOJÍ. Londýnský student Iain Wilson si při debatě nemilosrdně podává i britského premiéra Tonyho Blaira, kterému vyčítá, že podporuje Američany ve válce proti Iráku. FOTO: AP

Prestižní univerzita

University of Nottingham je podle britských studentů druhá nejoblíbenější v zemi

Velká Británie

Nottingham

Londýn

Vyučuje tam i loňský nositel Nobelovy ceny za lékařství Peter Mansfield Za rok studia se zaplatí 1125 liber NECHCEME PLATIT VÍC. Studenti protestují proti plánu britské vlády. Školné na univerzitách se zvýší až čtyřnásobně.